

Talltita

För talltita är skogens struktur mycket viktig. Den föredrar områden med flerskiktad skog och god tillgång på murkna högstubbar för bobygge. Efter tidigare kraftig minskning verkar bestånden nu vara stabila i större delen av landet, men det finns indikationer på fortsatt minskning i södra Sverige. Stannfågel.

Ekologiska krav

Talltitan föredrar större sammanhängande barrskogar, och finns såväl i tallskog som granskog och i lövblandad barrskog. Skogens struktur är viktig, den ska helst vara flerskiktad med riklig underväxt av mindre granar, björk och andra lövträd och buskar. Tillgång på murkande högstubbar är särskilt viktig, eftersom talltitan helst själv hackar ut sitt bohål. Arten förekommer lokalt även i blöta buskmarker, dock alltid i anslutning till större sammanhängande barrskogsområden. I fjällen häckar arten i ren fjällbjörkskog.

Påträffas ofta i kanten av solexponerade och fuktiga skogspartier, gärna intill skogskärr eller i kantskogen mot myrmarker. Reviren är förhållandevis stora, 10–20 hektar.

Utbredning och regionala skillnader

Talltitan häckar över hela landet förutom på Gotland. Arten har minskat markant sedan 1970-talet. I många trakter i Götaland och Svealand förekommer den numera med låga tätheter och ofta med fragmenterade populationer, särskilt i områden med rena granskogar.

Indikator på skyddsvärd skog

Saknar signalvärde för skyddsvärda skogsmiljöer.

Faktorer som missgynnar eller hotar arten

Arten missgynnas när flerskiktad skog omförs till enskiktade produktionsbestånd. Begränsad tillgång på klara murkna högstubbar för bobygge kan vara ett problem i stora områden. Talltitan har relativt stora arealkrav och missgynnas därför när skogen fragmenteras. Kalavverkning av större delar av reviret innebär att det överges.

Behov av hänsyn – allmänt

Artens förkärlek för flerskiktad skog med god tillgång på murkna träd och högstubbar gör att den har svårt att klara sig i enskiktad, brukad skog. Av denna anledning är det mycket viktigt att man sparar funktionella kantzoner och gärna också avsätter

områden för fri utveckling.

Miljöhänsyn vid skogsbruksåtgärder

- Lämna funktionella, flerskiktade kantzoner av främst gran och lövträd mot bäckar, sumpskogar, sjöar och myrar.
- Spara så mycket som möjligt av buskar, lövträd och unga och undertryckta barrträd vid förrövning inför gallring eller slutavverkning. Förröv inte i surdråg eller i blivande kantzoner.
- Lämna hänsynsytor med trädgrupper vid avverkning, särskilt av äldre gran och lövträd i kanterna av hygget.

Tips på ytterligare åtgärder som gynnar arten

- Gör naturvårdsavsättningar mot myrar, fuktstråk eller bäckar.
- Skapa gärna högstubbar eller stående död ved, i första hand av klens stammar mindre än 20 cm i brösthöjdsdiameter, genom ringbarkning av björk, al, tall eller gran, helst placerade i anslutning till lövträdsrika kärr eller i kanterna av hygget.
- Hyggesfritt skogsbruk är positivt för arten.
- Överväg naturlig föryngring för att skapa blandskogar.
- Höggallra för att skapa ljusluckor och gynna uppkomsten av ett flerskiktat bestånd.
- Talltitan utnyttjar gärna holkar. Sätt upp mesholkar med ett ingångshål med en diameter på cirka 30 mm och fyll dem till brädden med kutterspån. Titorna tömmer holken i tron att de mejslar ut sitt bo.

Områdesskydd och frivilliga avsättningar

Häckande talltita är i normalfallet inte i behov av områdesskydd eller frivilliga avsättningar.

Skogsvårdslagstiftningen

- Ta inte bort äldre vindfällen, högstubbar och torrakor, äldre träd vid ägo gränser och myrstackar, äldre lövträd (särskilt asp) i barrskog m.m., spara hålträd och andra biologiskt värdefulla träd (SKVFS 7:8).
- Avverkning eller skogsvårdsåtgärder får inte ske på skogliga impediment >0,1 hektar (SVL 13a§).
- Undvik skogsbruksåtgärder som kan skada hänsynskrävande miljöer, som t.ex. örtrika områden längs bäckar eller andra vattendrag, kärr och småvatten, områden vid källor eller källpåverkad mark, strand- och sumpskogar med naturskogskaraktär, äldre skog på uddar och öar, raviner, klyftor och blockmarker samt berg- och rasbranter, äldre hållmarksskog, äldre sandtallskogar, naturskogsrester, äldre trädbestånd med mycket hänglavar eller död ved, m.m. (SKSFS 7:17).
- Lämna funktionella skyddszoner med träd och buskar mot hänsynskrävande miljöer, som bäckar, raviner, myrar och sumpskogar m.m. (SKSFS 7:21).
- Anpassa hyggena efter terrängen, sträva efter att göra mindre hyggen (SKSFS 7:10).

Lästips

Artfakta för talltita. ArtDatabankens webbplats,
<http://artfakta.artdatabanken.se/taxon/103021>

Artfaktabladd Talltita SOF-Birdlife, <http://www.sofnet.org/sveriges-ornitologiska-forening/fagelskydd/skogen/artfaktabladd/>

Populationsstorlek: 800 000 par

Populationsutveckling:

1980–2012: minskning 50 %

2001–2012: minskning 10 %

Rödlistestatus 2015: Livskraftig (LC)

Fågeldirektivets Bilaga 1: Nej